

Tingmaður burturav og nýtt tinghús - ja

Oddagrein

TAÐ var ein avgjörður tingformaður, Jógvan Ingvarð Olsen, sum hevði orðið á tingsins røðarapalli týsdagin.

Í annars stuttu og greiðu røðu síni til ikki bert ting- og landsstýrismanning men eisini til alt Føroya fólk legði Jógvan I. Olsen kortini á borðið. Einku við uttanumtosi men beint til sakina.

TINGAMANNAARBEIÐIÐ eigur hèreftir at vera burturav t.v. professionelt arbeiði hjá øllum teimum monnum og kvinnum, sum verða vald á ting. Hetta er galdandi mest sum alla aðrastaðni í heiminum, og eigur nú eisini at galda hjá okkum.

Í Føroyum er tingarbeiði sum bert framíhjá. Nógvir tingmenn hava annað arbeiði sum høvudsstarv. Soleiðis hevur tað altíð verið. Og fyri teir tingmenn, sum bert hava tingarbeiðið at dúva uppá er so langt frá talan um eina løn, sum er nóg mikið til at liva av. Lønin eggjar sostatt heldur ikki til at taka uppgávuna í nóg fullum álvara.

NÚ vit hava fingið nýggja stýrisskipanarlóg er mangt broytt, eisini í tingarbeiðinum. Tað er líkasum, at hetta at vera tingmaður ikki longur bara er nakað, sum tú hevur til at taka partar av árinum. Stýrisskipanarlógin settir nevnliga nýggj og stór krøv til alla ta parlamentarisku skipanina.

Í og við at meira vald er lagt til landsstýrið krevur hetta eitt náttúrligt mótt- og viðspæl frá tingsins limum - skal demokratíð virka eftir ætlan. Fyri at mæta avbjóðingunum í kjalarvørrinum á nýggju stýrisskipanini fara fram stórar broytingar í bygnaðinum í landsstýrinum. Hetta má eisini galda fyri tingarbeiðið, og tí er uppskotið uppá sitt pláss.

TAÐ vísir seg, at nógvir av okkara politikarum hava als ikki gjørt sær greitt, hvat nýggja stýrisskipanarlógin fór at hava við sær av broytingum. Ein kann siga, at so stór ábyrgd og eisini vald er lagt út til teir einstøku landsstýrismennin, meðan tingmanningin - skal hon liva upp til sína ábyrgd - er tvungen til at brúka meira tíð og orku til sitt arbeiði. Hetta gert bert um bæði øll tingumsitingin og arbeiðið hjá tingmonnum verður virt meira. Her er bert ein loysn, og tað er at gera tingmannaarbeiðið til starv burturav og haraftur at víðka um karmarnar hjá løgtingsumsitingini, soleiðis at hesi ikki vera við skerðan lut í tí stóru tveigingini, sum er og verður millum tað lóggevandi og tað úttannandi valdið.

VIT taka tí fult og heilt undir við orðunum hjá tingformanninum, sum hevur allan formansskapin aftan fyri seg. Tá hugsað verður um tess stóru avbjóðingar, sum standa fyri framman eitt nú ein nútímasgerð av okkara fiskiðnaði, okkara fiskiflota, menning av øðrum iðnaði á landi, avbjóðingini frá eini komandi oljuvinnu, viðurskiftini við Danmark, marknaðarspurningin o.a., so er greitt, at hesar stóru uppgávur krevja tingmenn, sum hava tíð og orku til at kunna seg um málini, soleiðis at avgerðirnar, sum tiknar verða, byggja á haldgott grundarlag. Tá hetta er vordíð veruleiki kunnu vit eisini krevja nógva meira av teimum fólkavaldu enn í dag. So ein slík skipan pliktir so sanniliga.

HIN spurningurin er uppskot at byggja nýtt tinghús. Tað er helst eisini eins neyðugt og latið okkum bara alt fyri eitt fáa eitt alment orðaskifti um henda partin. Hitt er ein sjálfvígja. **Sosialurin**

Og mamman gjørdist ólukkulig

Ein skuldi kunnað gingið út frá, at ein sokallaður »redaktørur« hevði eitt minsta mál av vitan um tað, hann ger søgur burturúr. Eisini at hann í útbúgving síni hevur lært at útvega sær vitan, eitt nú við at tosa við ymsar partar í einum máli.

Hevur ein ikki søguliga vitan um eitt mál, er upptættur meira týðandi, at ein útvegar sær slíka.

Istaðin skapar hesin nýggi alvi á Dimmalætting eina søgu burtur úr slíkum, sum hevur gingið á hokjum í fleiri ár, at tað so haraftur at er ósatt, sum hann skrivur, er upptættur verri.

Eg havi ongantíð sagt, at føroyingar hava fingið yvirvaldsrættin yvir undirgrundina. Tvørturímóti gekk alt stríðið við danir út uppá at fáa teir at skilja, at hugtakið »Højhedsret« ikki var nøkur forðing fyri, at føroyingar fingu avgerðarrættin til undirgrundina, t.v.s.

gjördu av, hvat skuldi henda, nær tað skuldi henda, hvør skuldi virka, hvønn vit skuldu samvirka við, og ikki minst, at vit kundu nokta fyri, at virksemi fór í gongd.

»Højhedsretten« kundu vit floyta uppá, tí hann er eitt lítið ítökligt fyrbrigdi, sum lítlan týðning hevur, ja, hann kann ikki eingang javsetast við ognarrætt.

Fólka- og statsrættarlígi týðningurin av Heimastýrslógin vaks seg alt sterkari so hvørt hon við at liva umdefineraði seg sjálva í ríkisfelagsskapinum.

Vit hava sostatt alla tíðina talað um avgerðarrættin. Hvørt ein so kann siga, at tá vit hava fingið hann, hava vit fingið ognarrættin er annað mál, men eisini tað hevur lítlan týðning sum hugtak ella definition.

Georg L. Petersen leggur mær sostatt orð og eyðlýsingar (definitionir) í munn-

Viðmerking

Atli Dam skrivur

in, sum eg ongantíð havi nýtt.

Men hesin »redaktørur« nýtir ein løgman og grunnan »logik«. Tað gav at bita, tá hann fann út av, at tað, at javnaðarmenn funnst at, at dugnaligir stjórnar, sum høvdu virkað í mong ár, og m.a. høvdu skapt sær virðing, eitt nú í hinum Norðurlöndunum, vórðu uppsagdir, tí teir høvdu tilknýti til ein politiskan flokk, var prógv fyri, at teir í síni tíð vórðu settir einans tí teir vóru javnaðarmenn.

Sum Ludvig Holberg læt studentin siga á sinni við hesum slagi av logikki:

»Ein steinur kann ikki flúgva, mamma kann ikki flúgva, ergo er mamma ein steinur«.

Og mamman gjørdist ólukkulig.

Orðaskifti

VMF til verka við nýggjari stevnuskrá

Mannarættindi, sosialt rettsvís, eitt sunt vinnulív, búskaparligt frælsi og fólkakvøða um framtíðarviðurskiftini millum Føroyar og Danmark.

Hetta eru nøkur av málunum, sum standa í nýggju stevnuskránni hjá Verkamannafylkingini.

Ríkisstuðulin ein tåta

VMF er av tí áskoðan, at tíðin nú er komin til at vit sjálvi taka ábyrgd av figgjar- og búskaparviðurskiftunum í landinum.

Í dag verður mettt, at stuðul uttanfrá, tað vil fyri okkara part siga ríkisstuðulin ella blokkurin, hevur eina avlagandi ávirkan á býti millum framleiðsluvinnuna og handilsvinnuna, soleiðis at ov lítillar íløgur verða gjørdar í framleiðsluna.

Tí metir VMF, at tað er best á ein rimuligan hátt at minka blokkin, so vit við tíðini fáa ein sjálfstøðugan figgjarpolitikk og egið gjaldoyra.

Statsministerið

misrækti sínar skyldur

Í áttatiárunum misrækti danska Statsministerið sínar skyldur móti føroyska

fólkunum.

Hóast ávaringar frá »Det rådgivende udvalg«, lat danskt Statsministerið føroyskar spekulantar ótarnaðar taka stórra lán uttanlanda enn føroyski búskapurin megnaði at bera.

Hesi lán vóru ikki komin til landið, um Føroyar vóru eitt sjálfstýrandi land. Kreditorarnir vóru, at í seinasta enda er tað danski staturin, sum hevur bæði ábyrgd og veðhaldsskyldu.

Føroyski skattgjaldarin fekk rokningina

Føroyska arbeiðarastættin hevur ikki bara føroysku spekulantararnar at standa ímóti. Orsaka av ríkisfelagsskapinum, vóru umboð fyri danska stórkapitalin her og tóku sær part av samfelagsvirkindum hjá Føroya fólki.

Sum fleiri avdúkingar verða gjørdar er greitt, at danski stórkapitalurin spældi hasard við føroyska búskapin so groft, at danska krónan var í vanda.

Fyri at krøvja hetta hjálptu danskir politikkarar við statsministerunum Schlüter og Nyrop á odda Den danske Bank, kreditforeningunum og ávisum

føroyskum spekulantum, við á snildsligan hátt at geva føroyska skattgjaldaranum rokningina.

Danska Statsministerið hevur sambært Heimastýrslógin ábyrgdina av støðuni, sum bankarnir vóru komnir í. Kortini kláraðu danir við at lumpa ella hótta, at senda rokningina til føroyskar skattgjaldarar.

Eisini hava vit verið plága av skilaleysu dansku upplæggingini í viðurskifti, sum danir sambært Heimastýrslógin onki hava við at gera. Her verður millum annað hugsað um Framtaksgrunnin og Fiskavirking.

Hava ikki álit á dønnum

Eftir hetta halda vit í VMF, at tað er óðamannaverk at fara undir eitt samstarv við danir um oljuvinnu.

Neyðugt er við einari politiskari uppperð millum Føroyar og Danmark, áðrenn eitt soverði samstarv kann koma upp á tal, og sum tað stendur í stevnuskránni hjá VMF, fara vit at virka fyri at fólkakvøða verður um hesi viðurskifti.

Landsformaður Alis Jacobsen